
Shri Skandopapuranoṅkṭam Shriramayana mahatmyam

శ్రీస్కంధోపపురాణోక్తమ్ శ్రీరామాయణమాహాత్మ్యమ్

Document Information

Text title : Ramayana Mahatmyam from skandapurana

File name : rAmAyaNamAhAtmyamskanda.itx

Category : raama, skandapurANa

Location : doc_raama

Proofread by : Mrityunjay Pandey

Description/comments : skandapurANa | purANavaibhavakhaNDa | adhyAya 23-25

Latest update : July 12, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

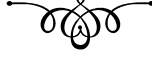
Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 5, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీస్కన్దోపపురాణోక్తమ్ శ్రీరామాయణమాహాతమ్యమ్

॥ శ్రీస్కన్దోపపురాణోక్తం శ్రీరామాయణమాహాతమ్యమ్ ॥

॥ శ్రీరామో జయతి ॥

॥ అథ శ్రీస్కన్దోపపురాణోక్తమ్ ॥

॥ శ్రీరామాయణమాహాతమ్యమ్ ॥

॥ అథ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ-

పితామహోఽసి లోకానాం పితాఽసి చ మమ ప్రభో ।

తత్ త్వాం పృచ్ఛామి లోకేశ లోకానాం మమ చాబ్జజ ॥ ౧ ॥

హితాయ కరుణాసిన్ధో కృపయాఽఽఖ్యాహి సాదరమ్ ।

ఉక్తం కిల త్వయా బ్రహ్మన్ పఠనాచ్ఛవణాదపి ॥ ౨ ॥

శ్రీరామాయణకావ్యస్య చతుర్వర్గో భవేదితి ।

కథం పాఠాద్భవేద్ధర్మః కథం చార్థశ్చ సిద్ధ్యతి ॥ ౩ ॥

కథం కామో భవేత్పుంసాం మోక్షో వాఽపి కథం భవేత్ ।

విభవం విస్తరం చైవ నియమం చ సకల్పనమ్ ॥ ౪ ॥

ప్రబ్రూహి జగతాం నాథ సర్వజ్ఞోఽసి మతో మమ ।

బ్రహ్మోవాచ-

శృణు నారద వక్ష్యామి శ్రీరామాయణవైభవమ్ ॥ ౫ ॥

యస్య స్మరణమాత్రేణ నరః పాపాత్ప్రముచ్యతే ।

త్వన్ముఖేనాఖిలా లోకా ఉత్తరేయు రఘుర్ణవాత్ ॥ ౬ ॥

శ్రీమద్రామాయణం పుణ్యమితిహాసం పురాతనమ్ ।

యేఽర్చయన్తి రఘూత్తంసం స్మరన్తస్తే సుఖా నరాః ॥ ౭ ॥

బ్రహ్మక్షత్రియవిటూర్చద్రైశ్చతుర్వర్గఫలేపుంభిః ।
 శ్రోతవ్యం నియమాన్నిత్యం శ్రీరామాయణమాదరాత్ ॥ ౮॥
 పఠనం చ ప్రవచనం బ్రాహ్మణాధీనమేవ చ ।
 శ్రీమద్రామాయణాఖ్యస్య కల్పవృక్షస్య నారద ॥ ౯॥
 సప్తకాణ్డాహ్వయారశాఖా సప్తరూపఫలప్రదాః ।
 పఠనాచ్ఛవణం పుణ్యమధికం సమృద్ధయచ్ఛతి ॥ ౧౦॥
 అర్థప్రవచనం తస్మాన్మహాపుణ్యతమం స్మృతమ్ ।
 పుత్రపౌత్రాదిసమృద్ధిం సర్వరోగనివారణమ్ ॥ ౧౧॥
 పత్నీపుత్రాదికలహనాశనం క్షేమవర్ధనమ్ ।
 కరోతి బాలకాణ్డస్య పఠనశ్రవణాదికమ్ ॥ ౧౨॥
 అభీష్టకార్యప్రత్యూహనాశనం ధర్మవర్ధనమ్ ।
 పితాపుత్రాదివాత్సల్యం రామదాన్యేఽధికాం రుచిమ్ ॥ ౧౩॥
 అయోధ్యాకాణ్డపఠనం కరోతి రుచిరం నృణామ్ ।
 వియుక్తబంధుసంశ్లేషం పతిభక్తిం చ యోషితామ్ ॥ ౧౪॥
 ధర్మావిరుద్ధం కామానామవాప్తిం సాధుషు స్పృహమ్ ।
 లభతే వనకాణ్డస్య పఠనశ్రవణాన్నరః ॥ ౧౫॥
 అర్థావాతిం చ విపులాం మిత్రలాభగుణానపి ।
 సత్సాహాయ్యం సుఖప్రాప్తిం స్వామిభక్తిం చ నిర్మలామ్ ॥ ౧౬॥
 కిష్కిన్ధాకాణ్డసగ్గాణాం పఠనాత్ ప్రాపుయాన్నరః ।
 యద్యత్సంజ్ఞుత్పతం చిత్తే సుకరం వాఽపి దుష్కరమ్ ॥ ౧౭॥
 శత్రుహస్తాద్విముక్తిం చ కారాగారాద్విమోక్షణమ్ ।
 లభతే సున్దరాఖ్యస్య కాణ్డస్య పఠనాన్నరః ॥ ౧౮॥
 దినేదినే సప్త సర్గాన్ తస్య కాణ్డస్య యో నరః ।
 పఠేద్భక్తైశ్చతు కాకుత్స్థం హృది కృత్వా నమస్య చ ॥ ౧౯॥
 తస్య జన్మాన్తరశతైస్సంశ్చిత్తస్యాపి పాపమనః ।
 నాశం కుర్యాత్ సుప్రసన్నో రామో విష్ణుస్సనాతనః ॥ ౨౦॥
 కిమ్పునశ్చిన్తితార్థాప్తిం చిన్తయామః పునః పునః ।

యుద్ధకాణ్డస్య పఠనాత్ శ్రవణాచ్చ ప్రవాచనాత్ || ౨౧||

సర్వశత్రుక్షయో భూయాత్ అసాధ్యం సాధ్యతామియాత్ |

శ్రీమదుత్తరకాణ్డస్య పఠనాత్ భక్తితో నరః || ౨౨||

జీవన్ముక్తస్య విజ్ఞేయో రాఘవస్య ప్రసాదతః |

న పునస్తు జాయేత కర్మ భోక్తుం స్వయం కృతమ్ || ౨౩||

ఉషిత్వా స తు వైకుణ్ఠే కార్యబ్రహ్మసమీపతః |

బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రపన్నోఽథ విష్ణోస్సాయుజ్యమాప్నుయాత్ || ౨౪||

యేషాం గృహేషు తిష్ఠేత శ్రీరామాయణపుస్తకమ్ |

యక్షరక్షః పిశాచాద్యా భియా ధావన్తి తద్గృహాత్ || ౨౫||

శ్రీరామాయణకోశస్య యైః పూజా క్రియతేఽఽదరాత్ |

తస్య దేవాస్తు నిఖిలాః ప్రసీదన్తి స్వయం సుత || ౨౬||

యైర్నిత్యం పఠ్యతే భక్త్యా దినవిచ్ఛిత్తిశూన్యకమ్ |

గచ్ఛన్తమనుగచ్ఛేత్తం శ్రీరామః కరుణావశః || ౨౭||

పాఠః కామ్యశ్చ నిత్యశ్చ మోక్షార్థశ్చేతి స త్రిధా |

సంకల్పాన్విష్టనాశం వా ఇష్టావాప్తిం మనోరథే || ౨౮||

శ్రీరామాయణపాఠస్తు కామ్యస్య పరికీర్తితః |

కాణ్డస్య సున్దరాఖ్యస్య సప్తసర్గవిధానతః || ౨౯||

సమూర్ణస్యాపి షట్కాణ్డసమ్మితస్య విధానతః |

పునర్వసౌ సమారమ్భః సమూర్ణశ్చ పునర్వసౌ || ౩౦||

చైత్రే వాఽశ్వయుజే మాసి నవరాత్రే మహోత్సవే |

పఠనం కురుతే విప్రః కామానాం పరిపూర్తయే || ౩౧||

సంకల్పాదౌ సమారభ్య ముహూర్తత్రయపాఠనమ్ |

కామ్యపాఠ ఇతి ప్రోక్తో నిత్యపాఠమథో శృణు || ౩౨||

దినే దినే త్వవిచ్ఛిన్యా మనసా ద్రవ్యఽతోఽపి వా |

సమూర్ణజ్య సీతారమణం తం ధ్యాత్వా పుస్తకే ధియా || ౩౩||

నిత్యకర్మావిరోధేన ప్రాతః సంకల్ప ఏవ వా |

పఠేద్ద్రామాయణం పుణ్యముచ్చైః సుస్వరమేవ చ || ౩౪||

అనశ్చన్నేవ చ పరేద్రాఘవస్య కృపాస్తయే ।
 పరేత్తు సర్గాన్దశ వా పశ్చ వా త్రీనథాపి వా ॥ ౩౬॥
 ఏకం వాఽపి పరేత్సర్గ ప్రయతో నాన్యమానసః ।
 ఉత్తమం దశ సర్గాస్తు మధ్యమం సర్గపశ్చకమ్ ॥ ౩౭॥
 అధర్మ తు త్రయఃసర్గా ఏకసర్గోఽధమాధమః ।
 న సర్గమధ్యే విరమేద్యది దైవాద్విరమ్యతే ॥ ౩౮॥
 పునస్తదాదిమారభ్య పరేన్నియమపూర్వకమ్ ।
 ఏవం కృతే ఫలం యత్స్యాత్తద్వదిష్యామి నారద ॥ ౩౯॥
 దారిద్యనాశో రోగాణాం ద్రావణం సుఖవర్ధనమ్ ।
 భవేజ్జన్మాన్తరే వైవ యత్పాపం రచితం నృభిః ॥ ౪౦॥
 తచ్ఛాపి నశ్యతి ఊప్రం జ్ఞానం స్యాన్మోక్షసాధనమ్ ।
 న పునర్జాయతే సోఽయం సవిశ్రీయోనితో భువి ॥ ౪౧॥
 మోక్షార్థపాఠం వక్ష్యామి శృణు వీణామునే శుభమ్ ।
 దివా భుక్తత్వన్తరం విప్రస్త్వపరాహ్వో యతవ్రతః ॥ ౪౨॥
 ఏకావరం తు శ్రోతారం కల్పయిత్వా శుచివ్రతమ్ ।
 అఖాదిత్వా తు తామూర్బలమపీత్వాఽపి జలం శుచిః ॥ ౪౩॥
 యథాశక్తి చ సమూజ్య శ్రీరామాయణపుస్తకమ్ ।
 ఏకావరాన్ పరేత్సర్గాన్ విరక్తస్తు త్రివర్గక ॥ ౪౪॥
 న సమ్భాషేత దారైర్వా పుత్రైర్వా పాఠమధ్యతః ।
 ఆరభ్య నారదప్రోక్తం సర్గం వాల్మీకయే పురా ॥ ౪౫॥
 యావదుత్తరకాణ్డాంతం పరేదేవం క్రమేణ తు ।
 చతుర్వింశతిసాహస్ర శ్లోకమణ్డలమాదరాత్ ॥ ౪౬॥
 పఠిత్వా తు సమాప్యాథ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేద్ధహూన్ ।
 ప్రతిసాహస్రశ్లోకమేకైకం భోజయేద్ద్విజమ్ ॥ ౪౭॥
 శ్రీరామజననే వైవ సీతాయాః పాణిపీడనే ।
 పాదుకారాజ్యలా మే చ జటాయో ర్మోక్షసంజ్ఞతౌ ॥ ౪౮॥
 సుగ్రీవరాజ్యలాభే చ తరణేఽభేర్హనూమతః ।

అజ్ఞులీయకదానే చ విభీషణసమాగమే ।

విభీషణస్య రాజ్యార్థం లక్ష్మణాయామభిషేచనే ॥ ౪౯॥

రామపట్టాభిషేకే చ కారయేదుత్సవం ప్రమోః ।

శ్రీమదుత్తరకాణ్డస్య సమాప్తౌ తు ద్విజోత్తమ ।

మహోత్సవం ప్రకుర్వీత రామస్య పరమాత్మనః ॥ ౫౦॥

నిత్యపారే చ పారే చ ముముక్షాణాం యథాక్రమమ్ ।

కాణ్డాస్సప్తాపి పాఠ్యారస్య రన్యథా నిష్ఫలం భవేత్ ॥ ౫౧॥

కామ్యపారే తు షట్కాణ్డమితం రామాయణం పఠేత్ ।

న తత్రోత్తరకాణ్డశ్చ పఠనే శ్రేయసాం షతిః ॥ ౫౨॥

రామాయణస్య పఠనం యదా౭౭రభ్యేత హి క్వచిత్ ।

తద్ధృన్ధస్య పురస్తాత్తు కో౭పి నాసీత సర్వథా ॥ ౫౩॥

శృణోతి తత్ర హ్యసీనో హనుమాన్ రాధవీం కథామ్ ।

స్వస్థానే యస్సమాసనిస్తం శపేత్ స తు కోషతః ॥ ౫౪॥

సర్వశాస్త్రార్థపారజ్ఞో భక్తియుక్తో రఘూత్తమే ।

వాల్మీకిహృదయాభిజ్ఞశ్శబ్దసారార్థసారవిత్ ॥ ౫౫॥

ప్రవక్ష్యత్వే౭ధిక్రియేత హ్యన్యథా హనుమాన్ శపేత్ ।

శ్రోతృభిశ్చ ప్రవక్తా తు పూజనీయః ప్రయత్నతః ॥ ౫౬॥

తం చ మత్వా రఘూత్తంసం ఆదృతాః శృణుయః కథామ్ ।

దుగ్ధేన మధునా౭౭జ్యేన భోజయేతం దినేదినే ॥ ౫౭॥

వస్త్రరాభరణైశ్చిత్రైః స్తుతిభిశ్చాపి పుష్కలైః ।

సమ్మానయేత్ ప్రవక్తార మాదావస్తే చ మధ్యతః ॥ ౫౮॥

ఏతదుద్దేశతః ప్రోక్తం శ్రీరామాయణవైభవమ్ ।

యః పఠేచ్ఛృణుయాద్వా౭పి భక్త్యా౭ధ్యాయమిమం నరః ।

శ్రీరామస్య ప్రసాదస్య పాత్రం స భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౫౯॥

-ఇతి శ్రీస్కన్ధోపపురాణే పురాణవైభవఖణ్డే బ్రహ్మనారదసంవాదే

రామాయణపఠనశ్రవణవిధినిరూపణం నామ త్రయోవింశో౭ధ్యాయః ॥ ౨౩

॥ ఇతి ప్రథమా౭ధ్యాయః ॥

॥ శ్రీరామో జయతి ॥

॥ అథ ద్వివీతియోఽధ్యాయః ॥

యుధిష్ఠిర ఉవాచ-

భగవన్ సర్వధర్మజ్ఞ అపారకరుణానిధే ।

రామాయణేతిహాసస్య కామ్యపాఠక్రమం వద ॥ ౧॥

కథం వా కామిభిః పాఠ్యం కం వా నియమమాశ్రితైః ।

ఏతదాఖ్యానాయ మాం సద్యః పావయ త్వం మహామునే ॥ ౨॥

దాల్భ్య ఉవాచ-

సమ్యక్ప్రప్తం మహారాజ రామదివ్యకథామృతమ్ ।

పునీయావాం చ మాం చైతాన్ రామాయణమహానదీ ॥ ౩॥

చతురాననవక్త్రాబ్జాత్ శ్రీరామాయణవైభవమ్ ।

శ్రుత్వా జగద ధర్మాత్మన్ నారదో భగవాన్పషిః ॥ ౪॥

నారద ఉవాచ -

రామస్య చరితం ప్రోక్తం మయా వాల్మీకయే పురా ।

శ్రుత్వా మత్తస్తు నిఖిలం మునిః కావ్యం చకార హి ॥ ౫॥

ప్రోచ్యతే తస్య కావ్యస్య మాహాత్యం కథమీదృశమ్ ।

అన్యే చ మునయః కేచిద్రామస్య చరితం శుభమ్ ॥ ౬॥

నిబధ్నన్తి స్వకైర్వాక్యైర్నతేత్ర కథమాదరః ।

ప్రమార్జయేనం సన్దేహం చరణాబ్జం నతోఽస్మి తే ॥ ౭॥

బ్రహ్మోవాచ -

నతేత్ర సంశయః కార్యః వత్స సర్వాత్మనా మునే ।

సుబహూని నిబధ్నన్తి కావ్యాని బహవో భువి ॥ ౮॥

శ్రీరాఘవకథాఽఽధ్యాని యుక్తియుక్తాని చైవ హి ।

న మే తత్రాదరం చేతః కరోతి మధురేష్వపి ॥ ౯॥

వాల్మీకిరుపదేశం తు గృహీత్వా తవ బుద్ధిమాన్ ।

భక్తియుక్తో రఘూత్తంనే ద్రుతచిత్తోఽభవత్తదా ॥ ౧౦॥

రాఘవః పరమాత్మాఽథ రహస్యాహూయ మాం ప్రభుః ।

ఆదిదేశ స్వచరితం ప్రకటికర్తుముద్యతః ॥ ౧౧॥

శ్రీరామ ఉవాచ -

చతురాస్య తవేదానీం కార్యం కిమపి గోపితమ్ ।

తత్తే కర్తవ్యమచిరాన్మమ ప్రియచిక్రీర్షయా ॥ ౧౨॥

సంసారసిన్ధుతంరణం జనాః కర్తుమనీశ్వరాః ।

మత్కథాసంజ్ఞితాం నావం ప్రాప్య నన్దన్తు నిర్వృతాః ॥ ౧౩॥

ఇతి మే బుద్ధిరుత్పన్నా తదర్థం చాపచతో భవాన్ ।

అవతారక్రియా పూర్ణా రావణో నిహతో రిపుః ॥ ౧౪॥

భోక్ష్యే త్వచ్ఛాపమిత్యేవ భృగవేఽహం వరం హ్యదామ్ ।

తదర్థం యత్త్రమాస్థాస్యే ఇతి కార్యద్వయం మతమ్ ॥ ౧౫॥

శ్రృజ్గరవిరళం దుఃఖశోకాయాసనిరన్తరమ్ ।

మచ్ఛరిత్రం యథావతు కస్సమర్థో నిబన్ధితుమ్ ॥ ౧౬॥

వాల్మీకిర్నారదమునే రాకర్ణ్య చరితం మమ ।

ద్రవచ్ఛిత్రేఽభవత్సద్యః కౌముద్యా చన్ద్రకాన్తవత్ ॥ ౧౭॥

మన్యేఽహం మచ్ఛరిత్రస్య గ్రథనే తస్య యోగ్యతామ్ ।

ఖరాదినిధనాద్భీతః శఙ్కకర్ణో నిశాచరః ॥ ౧౮॥

దణ్డకారణ్యగో భూత్వా క్రౌఞ్చరూపసమాశ్రయః ।

బాధతేఽద్య మునీంస్తస్మాత్తస్య కార్యో వధో మయా ॥ ౧౯॥

మన్మాయామోహితస్సోఽథ దుష్టో వాల్మీకిసన్నిధౌ ।

క్రీడిష్యతి సమం వధ్యా రూపే తదనురూపయా ॥ ౨౦॥

తదా నిషాదరూపోఽహం వధిష్యామి నిశాచరమ్ ।

స్త్రీణామవధ్యతా యస్మాత్తస్మాత్తాం పరివర్జయే ॥ ౨౧॥

వాల్మీకిన్తు స్వయా బుధ్యా ద్రుతశ్చేదస్య దర్శనాత్ ।

శప్యంతే మాం ద్రీవియోగీ భవేతి రుషితః కిల ॥ ౨౨॥

ఇష్టం మే కార్యమేతత్సాత్తస్య దాతుం హి గౌరవమ్ ।

అతస్సరస్వతీం త్వం తు ప్రేరయాస్యాఽఽననం ప్రతి ॥ ౨౩॥

మచ్ఛరిత్రం తవాదేశా దథాసౌ గ్రథయిష్యతి ।

తచ్ఛ శ్రోష్యామి కాలేన స్వయమేవ వృతోఽఖిలైః ॥ ౨౪॥

మచ్చరిత్రపరీక్షాయాం సాధువాఽసాధువేతి హి ।
 ప్రవక్తుం కోఽర్హతి పుమాన్ మాం వినా ప్రతిపాదితమ్ ॥ ౨౫॥
 ప్రాయేణ చరితం మే హి వనేషు చలితం త్వభూత్ ।
 తద్గచ్ఛ ప్రేరయ గిరాం దేవీమస్యాననం ప్రతి ॥ ౨౬॥
 ఇతి ప్రతిసమాదిష్టో వాణీం సమ్ప్రేరయం తతః ।
 వాల్మీకిర్నియమాయాథ తమసామగమన్నదీమ్ ॥ ౨౭॥
 తస్మిన్ పశ్యతి తత్రైవ వృక్షే కుత్రాపి దమృతీ ।
 కౌశ్ఞాఞ్చ చిక్రీడతుర్హర్షాత్ కామబాణవశానుగౌ ॥ ౨౮॥
 తయోః పుమాంసం వేగేన వ్యాధో వివ్యాధ బాణతః ।
 తదుద్వీక్ష్య మహాప్రాజ్ఞో వాల్మీకిస్సుమహాతపాః ॥ ౨౯॥
 రువన్త్యాం కరుణం తత్ర క్రౌఞ్చాయాం నిర్భిణ్ణమానసః ।
 సురతాసక్తయోర్హతో న ధర్మ్య ఇతి జజ్ఞివాన్ ॥ ౩౦॥
 శశప సమునిస్తత్ర వ్యాధమాకృష్టకార్ముకమ్ ।
 “మానిషాద ప్రతిష్ఠాం త్వమగమశ్శాశ్వతీస్సమాః ॥ ౩౧॥
 యత్కౌఞ్చమిథునాదేకమవధీః కామమోహితం” ।
 శపన్నితి మునిః క్రోధాదుత్తరక్షణ ఏవ హి ॥ ౩౨॥
 నాపశ్యత నిషాదం తం తాం క్రౌఞ్చ తం చ వృక్షకమ్ ।
 చిన్తయామాస చ మునిర్మాయేయం కస్య చిద్భవేత్ ॥ ౩౩॥
 అన్యథా హి కథం సర్వ దృష్టనష్టం భవేదిదమ్ ।
 ఇతి చిన్తాఽకలః స్నాత్వా సమాప్య నియమాంశ్చ సః ॥ ౩౪॥
 స్వాశ్రమం పునరాయాతః పరిక్లీష్టేన చేతసా ।
 తతోఽహమగమం తత్ర స్మరన్నాజ్ఞాం రఘుప్రభోః ॥ ౩౫॥
 సావిత్ర్యా చ సరస్వత్యా హంసయుక్తరథే స్థితః ।
 అభ్యర్చితశ్చ తేనాథ ససమ్భ్రమమహం తదా ॥ ౩౬॥
 వాక్యం వల్మీకజన్మానమబ్రవం రచితాజ్ఞాలిమ్ ।
 బ్రహ్మోవాచ -
 బ్రహ్మన్ వల్మీకసమ్భూత మాభూశ్చిన్తాసమాకులః ॥ ౩౭॥

కృతా మాయా భగవతా పరీక్షార్థం హృదస్తవ ।
 పరదుఃఖాసహిష్టుత్వాత్ ద్రుతచిత్తోఽసి సామప్రుతమ్ ॥ ౩౮॥
 మయైవ ప్రేరితా తుభ్యమియం దేవీ సరస్వతీ ।
 స్వయం ముఖాన్నిర్గతా తే జ్ఞాతస్తే వచసో రసః ॥ ౩౯॥
 ఈన్ద్రశైరేవ సరస్వైః పద్వైరన్వైశ్చ భూరిశః ।
 కురు రామకథాం పుణ్యాం యథా తే నారదాచ్ఛృతమ్ ॥ ౪౦॥
 రామత్వేనావతీర్ణస్య హరేరదుభృతకర్మణః ।
 జన్మారభ్య స్వధామాప్తిపర్యంతాం సరసాం కథామ్ ॥ ౪౧॥
 పుణ్యాం సులలితార్థాఞ్చ అతీతానాగతాశ్రయామ్ ।
 ఆశ్రిత్య సుమహత్కావ్యం సర్గబన్ధోజ్వలం కురు ॥ ౪౨॥
 వాల్మీకిరువాచ -
 చతురానన లోకేశ సర్వధర్మప్రవర్తక ।
 నిమగ్నోఽస్మి సుధాసారే శ్రీరామచరితాహ్వయే ॥ ౪౩॥
 జానే పురుషమీశానం రామం రఘుకులోద్భవమ్ ।
 ఆచార్యానుపదిష్టాయా విద్యాయా వీర్యశూన్యతామ్ ॥ ౪౪॥
 విజ్ఞాయ నారదమునేః ప్రాప్తం రామకథామృతమ్ ।
 యది శక్తోఽస్మి రామస్య చరితం పుణ్యవత్తమమ్ ॥ ౪౫॥
 కావ్యాత్మనా సజ్గ్రథీతుం యది చానుగ్రహస్తవ ।
 వక్ష్యామి రఘునాథస్య కథాం కావ్యాత్మనా శుభామ్ ॥ ౪౬॥
 తవానుగ్రహతో భూయాత్ కావ్యే మే నాన్యతం క్వచిత్ ।
 నచ మిథ్యాప్రలపితం ప్రబ్రూయుర్మా బుధా భువి ॥ ౪౭॥
 శ్లోకానామఖిలానాం చ తాప్తర్యం సుమహద్భవేత్ ।
 రసాః శృంగారకారుణ్యహాస్యవీరాదయోఽఖిలాః ॥ ౪౮॥
 తత్ర తత్ర మయోద్దిష్టా భూయాసుశ్చ యథోచితమ్ ।
 న కశ్చిదపశబ్దో మే న చ కిశ్చిదృథా పదమ్ ॥ ౪౯॥
 శ్రీరామచరితే భూయాన్మమ కావ్యం ప్రమాణకమ్ ।
 నాన్యత్కిశ్చిత్తథా భూయాన్మత్కావ్యస్యార్చనీయతా ॥ ౫౦॥
 పఠనశ్రవణాభ్యాం మే కావ్యస్య సకృదప్యహో ।

పురుషార్థావ సర్వేఽపి భూయాసుర్భువి సర్వతః ॥ ౫౧॥

బ్రహ్మోవాచ -

వశ్మీకజన్మన్ సుమునే రామనామప్రభావతః ।

శాపాత్తవం నీవవృత్తిస్తోఽప్యేవం జాతో మునీశ్వరః ॥ ౫౨॥

నామ్న ఏవం ప్రభావశ్చేద్రామస్య పరమాత్మనః ।

కిము తచ్చరితామ్భోధిప్లావనాదఘనాశనే ॥ ౫౩॥

వాశ్మీకిరువాచ -

న జ్ఞాయతే కథం బ్రహ్మన్ రామనామప్రభావతః ।

ఏవం మునిరహం జాతశ్శాపశ్చ మమ కీదృశః ॥ ౫౪॥

బ్రహ్మోవాచ-

వర్జనే త్వచ్చరిత్రస్య న కాలోఽయం తథాఽప్యహమ్ ।

తవృత్సుక్యనివృత్త్యర్థం సజ్జేపాత్ ప్రబ్రవీమి తే ॥ ౫౫॥

వరుణస్య సుతః పూర్వం త్వమభూర్వారితాభిధః ।

కదాచిత్తవ గేహే తు వరుణేన సమాహుతాః ॥ ౫౬॥

మునయస్సనకాద్యాస్తు సజ్గతా బ్రహ్మవాదినః ।

సజ్జజలపుర్మిథస్తత్ర శ్రుతిస్మృత్యాశ్రయాః కథాః ॥ ౫౭॥

ప్రసజ్గేన చ రామస్య హరేరవతరిష్యతః ।

వధాయ దశకణ్ఠస్య కథాం తే చక్రీరే తథా ॥ ౫౮॥

క్రీడాపరవశస్త్వం తు తదాఽభూ గృహబర్హిణా ।

తత్కేకాభిశ్చ తే హస్తిః కథావిఘ్నా బభూవ హ ॥ ౫౯॥

ససత్కుమారః కుపితశ్శశాప త్వాం తదా కిల ।

యస్మాల్లోకోత్తరకథావిఘ్నాయ కిల దర్పతః ॥ ౬౦॥

పక్షిణా క్రీడనే తస్మాద్వ్యాధత్వం తు గమిష్యసి ।

ఇత్సుక్తే వచనే తేన సమ్భాన్తా మునయోఽఖిలాః ॥ ౬౧॥

త్వం తు నిశ్చేతనో జాతో వరుణో దుఃఖితోఽభవత్ ।

ప్రసాదయామాస మునిం పితా తే శాపశాస్త్రయే ॥ ౬౨॥

తతః ప్రసన్నస్య మునిః పునస్తావం వాక్యమబ్రవీత్ ।

తవ భ్రాతుర్భృగోర్వంశే ప్రచేతా నామ వై మునిః ॥ ౬౩॥

ఆస్తేఽద్య దణ్ణకారణ్యే తపః కుర్వన్ సుదుశ్చరమ్ ।
 భవితాసి సుతస్తస్య వేదవేదాఙ్గాపారగః ॥ ౬౪॥
 కాలేన వ్యాధవృత్తిశ్చ భవితాసి గిరా మమ ।
 సప్తరీణాం ప్రసాదేన రామనామప్రభావతః ॥ ౬౫॥
 పూతో భూత్వా తపః కృత్వా మునివర్యత్వమేష్యసి ।
 ఇత్యుక్త్వా స మునిర్యాతస్తం చ ప్రాచేతసోఽభవః ॥ ౬౬॥
 వేదవేదాఙ్గనిష్ఠాతో హ్యభూస్తం బాల్య ఏవ చ ।
 సమిత్కుశాదీనాహర్తుం జాతు త్వం వనమధ్యగః ॥ ౬౭॥
 బహూనానాయతో బద్ధాన్ బధ్యమానాంశ్చ వై మృగాన్ ।
 పశ్యంస్తం రమమాణోఽభూర్వాఙ్మధేన మునిశాపతః ॥ ౬౮॥
 ఆహూతోఽపి చ పిత్రా త్వం నాధ్యగచ్ఛః స్వమాశ్రమమ్ ।
 నైషాద్యా వర్తమానస్తం వృత్త్యా హింసన్ మృగాన్ ఖగాన్ ॥ ౬౯॥
 పరిణీయ చ భిల్లానాం కన్యాం కామపి సంయతః ।
 పుత్రానుత్పాదయంస్తస్యాం భరంస్తాశ్చ మృగైః ఖగైః ॥ ౭౦॥
 కుటుమ్భభరణాత్ ఖిన్నః బహువర్షనహస్తతః ।
 జాతు త్వం వనమధ్యస్థ స్తరుస్థం హ్యవధీః ఖగమ్ ॥ ౭౧॥
 పలాయితస్సచ ఖగస్సచ బాణోఽపతత్ త్వయి ।
 తేన విధ్రాంసదేశస్తం రుదితో వేదనావశాత్ ॥ ౭౨॥
 తదా సప్తర్షయో మార్గాగతాస్తాం వీక్ష్య కమ్పితాః ।
 దైన్యరాశిం త్వామథోచు దయయాఽభిపరిష్ఠతాః ॥ ౭౩॥
 అహో మూర్ఖత్వమేతత్తే విప్రోభూత్వా కురోద్భవః ।
 ఈదృశీం వృత్తిమాపన్నోఽస్యరే నిష్క్రృతివర్జితామ్ ॥ ౭౪॥
 యథా త్వం ఖిద్యసే మూఢ బాణేనానేన విధ్యతా ।
 తథా మృగవిహాజ్ఞానాం వ్యథా కిం నేతి తే మతిః ॥ ౭౫॥
 స్వమాంసం పరమాంసేన యః పుష్టాతి నరాధమః ।
 రురవో భక్షయిష్యన్తి తస్య మాంసం యమాలయే ॥ ౭౬॥
 న త్వం నిర్విద్యసే మూఢ అపీమాం వేదనాం గతః ।
 ఇత్యుక్తే వచనే తైస్తు కరుణార్ద్రితమానస్యైః ॥ ౭౭॥

కాలయోగాతు నిర్విణ్ణస్సజ్ఞాతస్త్యం మృగాత్యయాత్ ।
 తానబ్రవీః ప్రాజ్ఞులిస్త్యం తేభ్యో నత్వాఽథ దూరగః ॥ ౭౮ ॥
 అహో అధన్యతా మేన యదహం విశ్వంశజః ।
 భూత్వాఽపి వృత్తిమాపన్నో మృగమాంసైః స్వయం హృత్తైః ॥ ౭౯ ॥
 పశ్చాత్తప్తోఽస్యహం శ్రేష్ఠాః ప్రాయశ్చిత్తం వదన్తు మే ।
 సప్తర్షయ ఉచుః -
 తుష్టా వయం త్వద్వినియా దిచ్ఛామస్త్యత్సముద్భుతిమ్ ॥ ౮౦ ॥
 కిన్తు త్వం పతితో జాతః ప్రాయశ్చిత్తం న తే శ్రుతమ్ ।
 వక్ష్యామోఽథాపి కృపయా త్వం కురుష్వ యథోదితమ్ ॥ ౮౧ ॥
 పాత్రాపాత్రవిచారో న రామనామ్నాం ప్రకీర్తనే ।
 శ్రవణే చోపదేశే చ తస్మాత్తత్తేఽద్య తు క్షమమ్ ॥ ౮౨ ॥
 రామనామ సముచ్ఛార్య యస్మాత్ పాపాన్న ముచ్యతే ।
 త్రిలోక్యామస్తి తన్నైవ సత్యమేతత్ ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౮౩ ॥
 జాతోఽద్వైవ రఘోర్వాంశే రామనామ వహన్ హరిః ।
 త్వం తదామ్నాయ భక్త్యాఽద్య మోక్ష్యసే సర్వపాతకైః ॥ ౮౪ ॥
 ఉపవిశ్యాశ్వత్థమూలే కామక్రోధో విస్మజ్య చ ।
 ఆజానుబాహుం దీర్ఘాక్షం నీలకుఞ్చితమూర్ధజమ్ ॥ ౮౫ ॥
 ప్రగృహ్య వామహస్తేన చాపం సవ్యేన సాయకమ్ ।
 ప్రావృషేణ్యపయోవాహస్వచ్ఛకాన్తిమనోహరమ్ ॥ ౮౬ ॥
 నిష్కాభరణవిస్తీర్ణంవక్షసం వనమాలినమ్ ।
 సుప్రసన్నముఖామ్భుజం సుమృష్టమణికుణ్డలమ్ ॥ ౮౭ ॥
 చిన్తయన్ రాఘవం బుధ్యా రామనామ జపాఽఽదృతః ।
 ఉపకృత్యేతి కృపయా నివృత్తాస్తే స్వకం పదమ్ ॥ ౮౮ ॥
 త్వం తతః పుత్రదారాదిచిన్తాముత్సృజ్య దూరతః ।
 రామరామేతి రామేతి జపన్ నిశ్చలతాం గతః ॥ ౮౯ ॥
 కాలేనాల్పేన తే దేహం వత్మికః ప్రావృణోన్మహాన్ ।
 అతితే వత్సరే కాలే త్వస్థిమాత్రావశేషితమ్ ॥ ౯౦ ॥

జపన్తం రామరామేతి వల్మీకాచ్ఛాదితాజ్ఞకమ్ ।
 రామనామజపాన్సుక్తపాతకం త్వాం విచిన్తయన్ ॥ ౯౧॥
 అహం కమణ్డలుజలైరభ్యుక్ష్య త్వాం న్యబోధయమ్ ।
 కాయం చ పూర్వవత్ కృత్వా తపసే త్వాం సమైరయమ్ ॥ ౯౨॥
 స్వవృత్తిమనుచిన్త్య త్వం యతః ఖిన్నోఽభవః పురా ।
 అతీతానాం విస్మరణం తతోఽహమదదాం తవ ॥ ౯౩॥
 తతశ్చుద్ధాత్మతాం ప్రాప్య మునిశ్రేష్ఠత్వమాగతః ।
 యత్త్వం వల్మీకతో జాతో వాల్మీకిరితి తదభవాన్ ॥ ౯౪॥
 ఇదమేవ నవం జన్మ తవ కృత్వాఽహమాహ్వాయమ్ ।
 వాల్మీకిరితి తేన త్వం ఖ్యాతో నామ్నాఽమునైవ తే ॥ ౯౫॥
 ఖ్యాతో లోకే సర్వలోకైః రామనామ్నాఽసి సమృతః ।
 తస్మాత్త్వం కురు రామస్య చరితం కావ్యరూపతః ॥ ౯౬॥
 న తే వాగన్యతా కావ్యే కాచిదత్ర భవిష్యతి ।
 రసపుష్టిర్భావపుష్టిః శ్లోకానాం తే భవిష్యతి ॥ ౯౭॥
 నచాపశబ్దో భవితా న చార్థగుణవిచ్యుతిః ।
 ప్రమాణం రామచరితే కావ్యం తవ భవిష్యతి ॥ ౯౮॥
 రహస్యం చ ప్రకాశఞ్చ రామస్య చరితం మహత్ ।
 తవైవ విదితం భూయాత్ నాన్యో జ్ఞాస్యతి తత్వతః ॥ ౯౯॥
 ఇత్యుక్తే చ మయా తత్ర వాక్యమూచే సరస్వతీ ।
 సరస్వత్యువాచ -
 మా తే భూత్ కావ్యకరణే భయం శబ్దార్థసంశ్రయమ్ ॥ ౧౦౦॥
 యథా యథా కర్షసి మాం శబ్దతశ్చార్థతోఽపి వా ।
 తథా తథాఽనుయాన్యే త్వాం త్వదాశయవశానుగా ॥ ౧౦౧॥
 తవ తం వినైవాఽహం రసం భావం చ పోషయే ।
 త్వన్మూలతః కృతార్థా స్యాముక్త్యా రామకథాం మునే ॥ ౧౦౨॥
 త్వన్మూలమప్నూనైవై వై కవయో రాఘవీం కథామ్ ।
 వివక్షన్తిహ తేషాం చ భవిష్యామి వశానుగా ॥ ౧౦౩॥
 పశ్చాత్ కవీనామాధారం కావ్యం తవ భవిష్యతి ।

రజ్జుయిష్షన్తి లోకాంస్తు కవయస్త్యత్పథానుగాః ॥ ౧౦౪॥

ఇత్యుక్తవత్సాం వాగ్దేవ్యాం సావిత్రి వాక్యమబ్రవీత్ ।

సావిత్రివాచ -

కురు రామకథాం పుణ్యాం కావ్యరూపాం మనోరమామ్ ॥ ౧౦౫॥

ప్రవిష్టా స్యాజ్చ తే కావ్యే ప్రతిశ్లోకసహస్రకమ్ ।

విభక్తావయవా భూత్వా చతుర్వింశతిధా హ్యహమ్ ॥ ౧౦౬॥

కావ్యచిన్తైకమనసా త్వయా చేదనుపస్థితా ।

న తే కుప్యామి బుద్ధేశ్వ ప్రసాదం తే దదామ్యహమ్ ॥ ౧౦౭॥

త్వన్మార్గలమృతో యే సూర్యా రామస్య చరితం శుభమ్ ।

కావ్యాత్మనోద్యతాః కర్తుం యశసే వా ధనాయ వా ॥ ౧౦౮॥

ప్రసీదామి చ తేభ్యోఽపి తేన మే స్యాత్ కృతార్థతా ।

బ్రహ్మోవాచ-

ఇత్యేవమనుగృహ్యైసం నివృత్తాః స్మృత వయం మునే ॥ ౧౦౯॥

అథాయం జ్ఞానతో వీక్ష్య కృత్వాన్మం రామస్మ సత్కథామ్ ।

రాఘవస్య ప్రసాదేన అస్మాకం చ విశేషతః ॥ ౧౧౦॥

రామాయణం మహాకావ్యం చకార చరితవ్రతః ।

చతుర్వింశతీసాహస్రం శ్లోకానాముక్తవాన్సృషిః ॥ ౧౧౧॥

గాయత్ర్యాద్యాక్షరం త్వాదౌ విన్యస్యారబ్ధవాన్స్తతః

ప్రతిశ్లోకసహస్రస్య సమాప్తావేకమక్షరమ్ ॥ ౧౧౨॥

వినియుజ్జాంశ్చ గామత్ర్యా న్యబన్ధాద్రాఘవీం కథామ్ ।

త్రివర్గమాత్రశరణశరణ్యాం ప్రథమం మునిః ॥ ౧౧౩॥

శ్రీరామస్మ మహీప్రాప్తిపర్యంతాం నిర్మమే కథామ్ ।

తతశ్చతుర్వర్గపరైస్సేవసీయాం ప్రయత్నతః ॥ ౧౧౪॥

స్వధామప్రాప్తిపర్యంతాం రాఘవస్యాకరోత్కథామ్ ।

తస్మాదుక్తం నిత్యపాఠే ముముక్షూణాం చ పాఠకే ॥ ౧౧౫॥

సప్తాపి కాణ్డాః పాఠ్యాస్సుష్పట్కాణ్డాః ఫల కామ్యయా ।

తస్మాన్నారద వాల్మీకిప్రోక్తా రామస్య సత్కథా ॥ ౧౧౬॥

ప్రశస్తా సర్వలోకేషు స చ తత్కరణాన్మునిః ।
 ఉపదేష్టుత్వాచ్చ తస్యాః కథాయాస్తే యశఃకృతే ॥ ౧౧౭॥
 ఆద్యే సర్గే వర్ణితస్త్యం శ్లాఘ్యస్త్యం తేన భావితః ।
 ఏవం త్వయా కృతాః ప్రశ్నాస్సమ్యగుత్తరితా మయా ।(౧౧౮॥)
 మునే రామాయణం కృత్స్నం చర గాయన్నితః పరమ్ ॥ ౧౧౯ ॥
 -ఇతి శ్రీస్కన్ధోపపురాణే పురాణవైభవఖణ్డే బ్రహ్మనారదసంవాదే
 రామాయణప్రణయనకథనం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౪
 ॥ ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥
 ॥ శ్రీరామో జయతి ॥

॥ అథ తృతీయోఽధ్యాయః ॥

నారద ఉవాచ -
 తాత ప్రీతోఽస్మి సజ్ఞాతో రామాయణకథాశ్రవాత్ ।
 ఇతఃపరం తాం గాస్యామి వీణాహస్తశ్చరన్ ముహుః ॥ ౧॥
 మన్యే పూజ్యతమం లోకే వాల్మీకిం మునిపుంగవమ్ ।
 శ్రీరామాయణవేదస్య కామ్యపాఠః కథంవిధః ॥ ౨॥
 లోకనాథ మమ బ్రూహి శుశ్రూషోః ప్రణతస్య చ ।
 బ్రహ్మోవాచ-
 ధన్యోఽసి నారద మునే వక్ష్యామి శృణు తే హితమ్ ॥ ౩॥
 శ్రీరామాయణవేదస్య కామ్యపాఠవిధిక్రమం
 చతుర్విధః కామ్యపాఠస్తత్త్వాలోచితః స్మృతః ॥ ౪॥
 శ్రీమత్సుందరకాణ్డస్య సప్తసర్గప్రపాఠనమ్ ।
 సర్వాభీష్టప్రదం ప్రోక్తమమరాణామపీహితమ్ ॥ ౫॥
 శుభే దివసనక్షత్రే సజ్కుల్ప్యో విధిపూర్వకమ్ ।
 యథాశక్తి సువర్ణేన రజతేనాథ తామ్రతః ॥ ౬॥
 రామస్య లక్ష్మణస్యాపి వైదేహ్యేశ్చ హనూమతః ।
 విధాయ ప్రతిమాస్తాశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి ॥ ౭॥
 పూజయేద్దర్భపుష్పై వా త్వరా చేద్రఘనస్తనమ్ ।

సహస్రనామభిర్విష్టోరభ్యర్చంశ్చ దినేదినే ॥ ౮॥
 పఠేత్సున్దరకాణ్డస్య సప్తసగ్గీ విధానతః ।
 యదా తు సప్తమస్సర్గః కాణ్డస్యాన్తిమసర్గకః ॥ ౯॥
 భవిష్యతి తదంతం తు సప్త సర్గాన్ పఠేద్రతి ।
 అథ శ్రీరామచన్ద్రస్య సర్గం రాజ్యాభిషేచనే ॥ ౧౦॥
 పరిత్వా పూజయిత్వా చ పాఠనం తు సమాపయేత్ ।
 సమాప్తిదీపన కుర్యాత్ బహుబ్రాహ్మణ భోజనమ్ ॥ ౧౧॥
 యద్యద్విచిన్తితం చిత్తే తత్సర్వం తు సమశ్నుతే ।
 అథ రామాయణస్యాస్య పాఠం వక్ష్యే పునర్వసౌ ॥ ౧౨॥
 భుక్తిముక్తిఫలం సూతే పాఠస్తస్య పునర్వసౌ ।
 నిర్మాయ మణ్డపం దివ్యం నానాలక్ష్మరశోభితమ్ ॥ ౧౩॥
 రత్నైర్వా మౌక్తికైర్వాపి ధాతుభిర్వా విశేషితైః ।
 కృత్వా చిత్రా రజవల్లిస్తత్ర వేదిం విధాయ చ ॥ ౧౪॥
 అధోవ్రహీన ప్రస్థమాత్రాన్ తుషహీనాన్ ప్రసార్య చ ।
 తావన్మాత్రాన్ చన్ద్రశుభ్రాన్ తదుపర్యపి తణ్డలాన్ ॥ ౧౫॥
 తతశ్చణకఖణ్డాంశ్చ నిస్తుషాన్ ప్రస్థమాత్రకాన్ ।
 తతస్తిలాన్ ప్రస్థమాత్రాన్ తతో మాషాంస్తథావిధాన్ ॥ ౧౬॥
 తదుపర్యపి గోధూమైః ముద్గైర్వా హరితైర్భృతమ్ ।
 ఘటం సంస్థాప్య తచ్ఛృజ్గే నారికేళఫలోపరి ॥ ౧౭॥
 సువర్ణప్రతిమాం సీతారామలక్ష్మణశోభినీమ్ ।
 నిధాయ చ ప్రతిష్ఠాప్య సర్వోపకరణైర్యుతః ॥ ౧౮॥
 పూజాం పురుషసూక్తేన విధాయ చ యథావిధి ।
 అనుజ్ఞాప్య ద్విజానగ్రధాన్ నాస్తిశ్రాద్ధం విధాయ చ ॥ ౧౯॥
 హిరణ్యేనైవ పూర్ణేన తోషకేణ ద్విజన్మనామ్ ।
 శ్రీరామాయణకోశేఽథ రామపూజాం విధాయ చ ॥ ౨౦॥
 పునర్వసుదినే శుద్ధే కాలే సజ్జవనామకే ।
 ఆజ్ఞనేయస్వరూపాంశ్చ శ్రోతృన్ భక్తాన్ రఘూత్తమే ॥ ౨౧॥

వృత్వా యథాసమ్భవజ్ఞా కృత్వా చిత్తం రఘూత్తమే ।
 నారదేనోపదిష్టార్థసర్గమారభ్య భక్తితః ॥ ౨౨॥
 ఉచ్చైః స్వరం రాగయుక్తం పఠేత్ సర్గాస్తు వింశతిమ్ ।
 స్వయమేవ పఠేచ్ఛక్తో యది సర్గానవిక్లవమ్ ॥ ౨౩॥
 నచేద్విప్రముఖేనైవ పఠేత్తత్స్యాత్తు మధ్యమమ్ ।
 పఠితం యచ్చ భుక్తేన యచ్చ వ్యగ్రేణ వా పునః ॥ ౨౪॥
 యచ్చాస్పష్టపదం భూయాత్ తత్సర్వం నిష్ఫలం స్మృతమ్ ।
 మధ్యాహ్నా తు సమాయాతే పాఠం కృత్వా సమాప్య చ ॥ ౨౫॥
 పఞ్చోపచారైస్సమ్పూజ్య గుడాన్నాదినీవేదనైః ।
 బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్ దధిమధ్యాజ్యసంయుతమ్ ॥ ౨౬॥
 భోజనానంతరం సర్వైస్సహ విశ్రమ్య కింఞ్చన ।
 అఘృత్వాఽపి చ తామ్బూలమనాభాష్య చ పుల్కనైః ॥ ౨౭॥
 వక్త్రం బ్రాహ్మణశేష్ఠం సర్వశాస్త్రార్థపారగమ్ ।
 వాక్యార్థచతురం దాంతమలుబ్ధం సత్యవాదినమ్ ॥ ౨౮॥
 నానోపచారైస్సమ్పూజ్య తోషయిత్వా చ తం ధనైః ।
 పూర్వం వృతోపవేక్ష్యేనముచ్చైరాసనమణ్డలే ॥ ౨౯॥
 ఉపవిశ్య తతోఽధస్తాత్ రామే చిత్తం నిధాయ చ ।
 పూర్వాహ్లా పఠితాన్ సర్గాన్ ప్రార్థయేద్వాచయేతి చ ॥ ౩౦॥
 తదుక్తార్థాంశ్చ శృణుయాన్మజ్జలాశాసనాంతకమ్ ।
 తతస్సాయం విధిం కృత్వా విష్ణోర్నామసహస్రతః ॥ ౩౧॥
 రఘునాథం సమభ్యర్చ్య తతో భుక్త్వా స్వపేత్ క్రమాత్ ।
 ఏవం దినేదినే కుర్వన్నుపచారైరనుక్రమాత్ ॥ ౩౨॥
 పఠిత్వా వింశతిం సర్గాన్ వాచయేచ్ఛ యథాక్రమమ్ ।
 ప్రత్యేకదివసే కుర్యాదన్యాన్వైస్సమ్భవే సుమైః ॥ ౩౩॥
 సహస్రనామభిః పూజాం శ్రీరామస్య పదాబ్జయోః ।
 సీతాపాణిగ్రహో యత్ర యత్ర సుగ్రీవసఖ్యకమ్ ॥ ౩౪॥
 అజ్ఞులీయకదానశ్చ రావణస్య వధస్తథా ।
 తత్ర తత్ర దినే కుర్యాత్పూర్వలాస్యపురస్సరమ్ ॥ ౩౫॥

అభ్యర్చం రఘునాథస్య వక్తారం చ ప్రపూజయేత్ ।
 పరిత్యైవం క్రమేజైవ సప్తవింశతివాసరాన్ ॥ ౩౬॥
 పునః పునర్వసౌ ప్రాప్తే రామస్య విదితాత్మనః ।
 పట్టాభిషేకసర్గస్తు పఠేన్మజ్జళపూర్వకమ్ ॥ ౩౭॥
 పునః పునర్వసుప్రాప్తిస్తారావృద్ధిక్షయాదిభిః ।
 సప్తవింశే దినే చేత్స్యాత్ తదా తత్రైవ వాసరే ॥ ౩౮॥
 శిష్టాన్ సర్గాన్ వాచయేత్తుం యావద్రామాభిషేచనమ్ ।
 అథ వృద్ధథా తు సా చేత్స్యాదేకోనత్రింశవాసరే ॥ ౩౯॥
 అష్టావింశదినం పాఠశూన్యం కృత్వాఽచయేద్విభుమ్ ।
 ఏకోనత్రింశదివసే పఠేత్ పట్టాభిషేచనమ్ ॥ ౪౦॥
 అష్టావింశే క్రమేజైవ సా చేత తత్ర తు వాసరే ।
 పఠేత్ పట్టాభిషేకాఖ్యసర్గమాత్రం కృతోత్సవః ॥ ౪౧॥
 పూర్వేద్యుః పాఠసమయే తం సర్గ మవశేషయేత్ ।
 ప్రాతఃకాలేఽహ్ని యత్రాతివ్యాప్తిర్మృష్టా పునర్వసోః ॥ ౪౨॥
 ఆరభేత చ తత్రైవ తత్రైవ చ సమాపయేత్ ।
 దినద్వయే సమా చేత్సా రౌద్రవిద్ధాం పరిత్యజేత్ ॥ ౪౩॥
 సప్తవింశావరాన్ విప్రాన్ దధిమధ్యాజ్యపాయసైః ।
 భోజయేత్ పరయా భక్త్యా ధ్యాత్వా రాఘవవిగ్రహాన్ ॥ ౪౪॥
 వక్తారం పఠితారశ్చ యథాశక్తి ప్రపూజయేత్ ।
 ఏవమారాధితే రామే సర్వలోకశరణ్యకే ॥ ౪౫॥
 వన్ధ్యా నారీ ప్రసూయేత పుత్రం సర్వగుణాన్విమ్ ।
 ఆపన్నో ముచ్యతే కృచ్ఛాదపమృత్యుం వ్యపోహతి ॥ ౪౬॥
 అతిక్రాన్తచికిత్సాచ్చ రోగాదుల్లాఘతాం వ్రజేత్ ।
 భక్తిం చ రఘునాథస్య పాదయోర్విస్తతే దృఢామ్ ॥ ౪౭॥
 అన్తే జ్ఞానేన ముక్తస్యాదాన్తం స్యాద్ధుఃఖవర్జితః ।
 ఏష తూర్ధేశతః ప్రోక్తో మయా తే ఫలవిస్తరః ॥ ౪౮॥
 నాహం పటుః ప్రవక్తుం స్యాం సమూర్ణఫలవిస్తరమ్ ।

యం యం కామయతే కామం స స హస్తే భవిష్యతి ॥ ౪౯॥

ముముక్షోరపి కార్యం స్యాదేతత్పారాయణం భువి ।

ఏవం కర్తుమశక్తశ్చేద్విత్తతోభం వినా ద్విజః ॥ ౫౦॥

యథాశక్త్యర్చయిత్వా తు రామం సర్వార్థసిద్ధిదమ్ ।

పూర్వోక్తరీత్యా సర్గాణాం కేవలం వింశతిం పఠేత్ ॥ ౫౧॥

తస్యాఽపి ఫలసామయం దద్యాద్ధి రఘునన్దనః ।

॥ అథ నవరాత్రపారాయణవిధిః ॥

అతః పరం ప్రవక్ష్యామి నవరాత్రే తు పాఠనమ్ ॥ ౫౨॥

చైత్రే వాఽశ్వయుజే మాసి ప్రథమాయాం శుభే దినే ।

ఆరభ్య చ నవమ్యంతం పఠేత్ ప్రాతరపి క్రమాత్ ॥ ౫౩॥

దశమ్యాం రావణవధం పఠిత్వా తత్ర వై దినే ।

రామపట్టాభిషేకస్య పఠన్ సర్గం సమాపయేత్ ॥ ౫౪॥

పూర్వోక్తవిశ్వమాతిష్ఠేత్ ఆశ్రాపి నియతో ద్విజః ।

అశక్తః కేవలం పాఠమాచరేత్ భక్తిసంయుతః ॥ ౫౫॥

సర్వసిద్ధిస్తతో భూయాత్ ఆధివ్యాధీ వినశ్యతః ।

రఘునాథః ప్రసన్నాత్మా తస్య స్యాదనుగస్సదా ॥ ౫౬॥

పుత్రమిత్రకలత్రేషు న హానిం ద్రక్ష్యతే కచిత్ ।

॥ అథ ఐచ్ఛికపారాయణవిధిః ॥

అథ రామాయణస్యాస్య వక్ష్యే మునివరోత్తమ ॥ ౫౭॥

పారాయణం త్వైచ్ఛికం యత్ కాలాపేక్షా న తత్ర హి ।

మహావ్యాధిసముద్భూతో విశ్లేష బంధజాయయోః ॥ ౫౮॥

రాష్ట్రక్షోభే చ దుర్భిక్షే భూపాలాచ్చ భయాగమే ।

యస్యాం కస్యాం చ తారాయాం జన్మరే చ విశేషతః ॥ ౫౯॥

శ్రీరామాయణకావ్యస్య పారాయణమథాచరేత్ ।

న సర్గసంఖ్యానియమో న ఘటస్థాపనాదికమ్ ॥ ౬౦॥

న చాపి దినసంఖ్యైః పారాయణసమాపనే ।
 మన్తస్వరం పఠేత్ సర్గాన్ యథాసౌకర్యమేవ చ ॥ ౬౧॥
 భుక్త్వా తు న పఠేత్ కింఞ్చిత్ న చ ప్రవచనం చరేత్ ।
 పుష్పైర్లబ్ధైశ్చ తుళసీదళైర్బిల్వదళైరపి ॥ ౬౨॥
 విష్ణోర్నామసహస్రేణ ప్రయతః పూజయేత్ ప్రభుమ్ ।
 సర్వసంకల్పసిద్ధిః స్యాదేతావన్మాత్రకే కృతే ॥ ౬౩॥
 జన్మలగ్నవశాద్వాఽపి చన్ద్రలగ్నవశాదపి ।
 గ్రహాణాం క్రూరతా యస్మిన్కాలే భవతి దుఃఖదా ॥ ౬౪॥
 విశేషేణార్కపుత్రస్య చన్ద్రపుత్రస్య వా గురోః ।
 దశా చాన్తర్దశా యత్ర కాలే భవతి దుఃఖదా ॥ ౬౫॥
 ఆత్మపీడా దారపుత్రపీడా చాపి ధనక్షయః ।
 తదా రామాయణం భక్త్యా కామ్యపాఠక్రమాత్పఠేత్ ॥ ౬౬॥
 ప్రసంఖ్యాదేష కథితః పాఠో రామాయణస్య తు ।

॥ అథ పునర్వసుత్రయాపేక్షపారాయణవిధిః ॥

ఐచ్ఛికం తుర్యపాఠం కామ్యం వక్ష్యామి నారద ॥ ౬౭॥
 పునర్వసౌ సమారభ్య తృతీయేఽథ పునర్వసౌ ।
 సమాపయేత్ ప్రతిదినం పఠేచ్ఛ దశసర్గకాన్ ॥ ౬౮॥
 గీతాయా ఏకమధ్యాయమపి భక్త్యాఽదృతః పఠేత్ ।
 గృహే దేవాలయే వాఽపి రామచన్ద్రస్య సన్నిధౌ ॥ ౬౯॥
 పూజయిత్వా చమక్తైర్వా పర్వా తులసీదళైః ।
 విష్ణోర్నామసహస్రేణ పాయసాపూపమిశ్రితమ్ ॥ ౭౦॥
 నివేదయిత్వా దివ్యానం ఆరభేత్ తతః పరమ్ ।
 అనుజ్ఞాప్య ద్విజాన్ స్వర్ణైః సంకల్ప్య చ యథావిధి ॥ ౭౧॥
 పుణ్యాహవాచనం కృత్వా కృత్వా శుద్ధం చ మణ్డపమ్ ।
 శ్రోతారమేకం వృత్వా చ పఠేద్వై దశ సర్గకాన్ ॥ ౭౨॥
 సాయమర్థప్రవచనం నావశ్యకమిహేరితమ్ ।

విష్ణోర్నామ్నాం సహస్రేణ రామనామ్నాం శతేన వా ॥ ౭౩॥

అభ్యర్చ్య రాత్రౌ శ్రీరామం తప్తక్షీరం నివేదయేత్ ।
పాఠస్య బహుకాలేన సాధ్యత్వాద్భైవయోగతః ॥ ౭౪॥

ఆశాచేనాథవా రోగై రాజోపల్పవనాదిభిః ।
యజమానస్య ఐఘ్నశ్వేత్ స్వస్థానేఽన్యం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౭౫॥

యజమానః పఠేద్భక్త్యా పాఠమేనం దినేదినే ।
అశక్తచేత్తు శృణుయాత్ పాఠకం పరికల్ప్య చ ॥ ౭౬॥

చతుఃపఞ్చాశతాఽహోభిర్దశసర్గక్రమేణ తు ।
ఏవం పారాయణం కృత్వా తృతీయే తు పునర్వసౌ ॥ ౭౭॥

పూర్వోక్తేన క్రమేణైవ శ్రీమతో రాఘవప్రభోః ।
మహాత్మవం ప్రకుర్వీత సర్గం రాజ్యాభిషేచనమ్ ॥ ౭౮॥

పఠిత్వా పూజయిత్వా చ పాఠం తత్ర సమాపయేత్ ।
కామ్యపాఠస్తయం వత్స కరణీయః సుఖేన చ ॥ ౭౯॥

సులభస్యాద్ధరిద్రాణామపి సర్వార్థసిద్ధిదః ।
ఆవశ్యకస్త్రివర్గస్య మర్త్యానాం కామనావతామ్ ॥ ౮౦॥

పునర్వసుమహాపాఠ ఉత్తమోత్తమ ఈరితః ।
అన్యే పాఠాశ్చోత్తమాస్సుః యస్మాత్త్రైవర్గికా హి తే ॥ ౮౧॥

ఇత్యుక్తో గుణవిస్తారస్సంక్లహాన్నారదాద్య తే ।
శ్రీరామాయణవేదస్య కామ్యపాఠక్రమస్య తు ॥ ౮౨॥

విస్తరాద్వక్తుమీశస్యాత్ స ఏవ రఘునన్దనః ।
గచ్ఛ కామం చరన్ పుత్ర గాయన్ రామాయణం సదా ॥ ౮౩॥

దాలభ్య ఉవాచ-

శ్రుత్వా రామాయణస్యేత్థం మాహాతమ్యం నారదో మునిః ।
సత్వా చతుర్ముఖం సద్యో వాల్మీకిమభిగమ్య చ ॥ ౮౪॥

తం నమస్కృత్య బహుశః ప్రశస్య చ పునః పునః ।
గీతం కుశలవాఙ్మయం చ శ్రుత్వా రామాయణం తతః ॥ ౮౫॥

రామం నన్తుమథాగచ్ఛ దయోద్ధ్యాం మునిభిస్సహ ।
అత్రాన్తరే మృతం పుత్రమాదాయాగాన్సృపాన్తికమ్ ॥ ౮౬॥

విప్రః కోఽపి శపన్ రామం తదైనం నారదోఽబ్రవీత్ ।
 ప్రభో రాఘవ ధర్మజ్ఞ సర్వభూతహితే రత ॥ ౮౭॥
 కిఞ్చిత్ ఇవ భాసీహ ద్వీజాత్మజమృతిం ప్రతి ।
 శూద్రః కరోతి చ తపో దణ్డకాయాం వనే క్వచిత్ ॥ ౮౮॥
 తం హత్వా జీవయ సుతం బ్రాహ్మణస్య కృపావశాత్ ।
 ఇతి శ్రుత్వా రఘువరః పుష్పకేణ సహాయుధః ॥ ౮౯॥
 శమ్భూకాఖ్యం దణ్డకాయాం శూద్రం హత్వా తపస్వినమ్ ।
 జీవయిత్వా ద్వీజసుత మగస్త్యమభివాద్య చ ॥ ౯౦॥
 గతః పునరయోధ్యాయం చ వాజిమేధేన చేజివాన్ ।

॥ అథ నారదకృత పునర్వసు పారాయణఘట్టః ॥

నిర్మాయ పర్ణశాలాం తు నారదో మునిభిస్సహ ॥ ౯౧॥
 గంగాద్వారే మహాపుణ్యే రామపూజనతత్పరః ।
 పునర్వసౌ సమారభ్య శ్రీరామాయణమాదృతః ॥ ౯౨॥
 సర్గాణాం వింశతిం నిత్యం పఠిత్వా విధిపూర్వకమ్ ।
 వక్తారం కల్పయిత్వాఽత్ర వాల్మీకిం మునిపుజివమ్ ॥ ౯౩॥
 వ్రతం సమాపయామాస పునః ప్రాప్తే పునర్వసౌ ।
 అథ దృశ్యత్వమాపన్న స్సాక్షాత్తత్తోటజాఙ్గణే ॥ ౯౪॥
 స్నిగ్ధేన్ద్రివరపత్రామః పద్మరక్తాస్తతోచనః ।
 యుక్తః కిరీటకటకేయూరాఙ్గశిభూషణైః ॥ ౯౫॥
 వనమాలాయుతోరస్కః పూర్ణచంద్రనిభాననః ।
 మన్దస్మితప్రభారూఢబిమోభృష్టవిలసన్ముఖః ॥ ౯౬॥
 వామహస్తేన కోదణ్డం దక్షిణేన చ సాయకమ్ ।
 విభ్రత్తాణౌ చ సమ్పూర్ణౌ నిశితైస్సాయకోత్తరైః ॥ ౯౭॥
 పార్శ్వస్థయా చ సర్వాఙ్గభూషణోజ్వలయా పునః ।
 సమర్చుకరయా దేవ్యా నేవ్యమానశ్చ సీతయా ॥ ౯౮॥

అగ్రే ధృతాజ్ఞులిం ప్రహ్వం హనుమంతం కృపాధ్యయా ।
 దృష్ట్యాఽనుగృహ్లాన్ తమపి ప్రసన్నవదనే క్షణమ్ ॥ ౯౯॥
 సేవ్యమానో లక్ష్మణేన పార్శ్వే ప్రాజ్ఞులినా ముదా ।
 నారదస్తు తమాలోక్య ప్రణిపత్య సహస్రతః ॥ ౧౦౦॥
 స్తుత్వా బహువిధైః స్తోత్రైర్వైవేదికైర్లాజ్ఞైకైరపి ।
 పాహి పాహితి చ తతోఽబ్రవీత్ ప్రేమాశ్రులోచనః ॥ ౧౦౧॥

శ్రీరామ ఉవాచ -

వత్స నారద తుష్టోఽస్మి త్వద్రామాయణపారతః ।
 పారాయణాత్పునర్వస్వాం విశేషానుగ్రహో మమ ॥ ౧౦౨॥
 యథాఽనేనాస్మి తుష్టోఽద్య తథా న తపసా తవ ।
 రామాయణం యత్ర యత్ర భక్తితోఽభక్తితోఽపి వా ॥ ౧౦౩॥
 పత్యతే తత్ర సాన్నిధ్యయ మహం కుర్వే యథేహ తు ।
 యో వాఙ్మతి ప్రసాదం మే స తు రామాయణం పఠేత్ ॥ ౧౦౪॥
 శ్రీమద్వాల్మీకివచసాం మాధుర్యం మాం ప్రకర్షతి ।
 అహం చాకర్ణయిష్యామి త్వయా చ త్వాదృశైస్సహ ॥ ౧౦౫॥
 స చ కాలో భవేచ్ఛీఘ్రం త్వమత్యాగచ్ఛ యత్నతః ।
 త్రియతామద్య చ వరో యథేష్టం ప్రదదామి తే ॥ ౧౦౬॥

నారద ఉవాచ -

కిమహాద్య వరైః కార్యం నిస్సంజన్య మమేతరైః ।
 అయం వరో మే పరమో యదేవం త్వాం విలోకయే ॥ ౧౦౭॥
 దృష్టా మయా శఙ్ఖచక్రగదాపీతామృరాన్వితా ।
 కౌస్తుభాభరణగ్రీవా లక్ష్మీయుక్తోరసాఽన్వితా ॥ ౧౦౮॥
 తవ సా క్షీరపాథోధౌ మూర్తిర్నారాయణాహ్వయా ।
 వైకుంఠస్థానగా మూర్తిర్భుజాష్టకవిభూషితా ॥ ౧౦౯॥
 సునన్దనన్దప్రముఖైస్సేవితా నిత్యసూరిభిః ।
 దృష్టా తపఃప్రభావేన కృపయా దర్శితా త్వయా ॥ ౧౧౦॥
 నరనారాయణాభిఖ్యే లోకరక్షార్థమాదృతే ।
 తపస్వివేషే తే మూర్తీ దృష్టే బదరికాశ్రమే ॥ ౧౧౧॥

సర్వావతారబీజాత్మా వైరాజీ సాఽపి తే తనుః ।
 నానావిశ్వమయీ దృష్టా శ్వేతదీప్తవే మయా పురా ॥ ౧౧౨ ॥
 న తథా హర్షమగమం యథాఽద్య తవ దర్శనాత్ ।
 వాణికోదణ్డపాణేశ్వ జానక్యా సేవితస్య చ ॥ ౧౧౩ ॥
 దివ్యతేజోనిధేస్తేఽద్య దర్శనాన్నిర్వృణోమ్యహమ్ ।
 మనో మే మోదతేఽత్యర్థం మన్యే పూర్వం న చేదృశః ॥ ౧౧౪ ॥
 తదహం ప్రార్థయే త్వాఽద్య వరం సర్వవరోత్తమమ్ ।
 యదా యదాఽహం వాఙ్ముఖి ద్రక్ష్యామి త్వాం తదా తదా ॥ ౧౧౫ ॥
 ఏవం బాణధనుష్పాణిం సీతాలల్మణసేవితమ్ ।
 అచఙ్చలా చ త్వద్భక్తిః స్యామ్నే కారుణ్యతస్తవ ॥ ౧౧౬ ॥
 కిం వైవం కామ్యపాలేన శ్రీరామాయణమాదరాత్ ।
 పునర్వసౌ సమారభ్య యః పఠేద్విధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౧౭ ॥
 భక్తితో దమృతోవాఽపి తస్య త్వం ప్రీతమానసః ।
 ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యం చతుర్వర్గం దిశ ప్రభో ॥ ౧౧౮ ॥
 పుత్రాన్ పౌత్రాన్ సమృద్ధశ్చ జ్ఞానమస్తే చ సోఽశ్నుతామ్ ।
 శ్రీరామ ఉవాచ -
 సత్యముక్తం త్వయా బ్రహ్మన్ మద్భక్తా మామకిం తనుమ్ ॥ ౧౧౯ ॥
 కోదణ్డపాణి సస్యప్థుం సమీహస్తే న చాన్యథా ।
 ఈదృశీ మే తనుః పూర్వం స్వతేజఃపుష్టాసంవృతా ॥ ౧౨౦ ॥
 కోటిసూర్యసమాభాసా రక్తచన్దనసేవితా ।
 సీతయా సేవితా పార్శ్వే వాలవ్యజనహస్తయా ॥ ౧౨౧ ॥
 మాయాం దర్శనమాత్రేణ నిహస్త్రి భేదధీప్రదామ్ ।
 చిరమాశాసమానాయ మత్ప్రసాదాభికాఙ్క్షయా ॥ ౧౨౨ ॥
 ససత్కుమారాద్విజ్ఞాయ మమావిర్భావమజ్ఞాసా ।
 సారథ్యాన్మన్త్రకృత్యాచ్చ ఇక్షావకుకులసేవనే ॥ ౧౨౩ ॥
 దర్శితాఽభూత్ సుమన్త్రాయ ప్రస్థాస్యేఽహం యదా వనమ్ ।
 శబర్యై శరభజ్ఞాయ వాలినే చ ముమూర్షవే ॥ ౧౨౪ ॥
 దర్శితాఽభూదిదానిం త్వం దృష్టవాన్ మత్కథాబలాత్ ।

నిత్యం రామాయణం యే వా పఠేయుః కామతోఽపి వా ॥ ౧౨౫॥

ముక్తయే వాఽపి తే సర్వే ఏవంరూపం తు మాం మునే ।

అన్తే దృష్ట్వా ప్రాప్నుయుర్మాం నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౨౬॥

య వా పునర్వసుదినే సమారభ్య యథావిధి ।

శ్రీమద్రామాయణం భక్త్యా పఠేయుః పుత్రకామ్యయా ॥ ౧౨౭॥

ధనాస్తయే వా విపదాం తారణాయాథవా మునే ।

అన్తే తేషాం సుప్రసన్నః పాఠస్యాస్య యథేచ్ఛితమ్ ॥ ౧౨౮॥

సర్వాన్ కామాన్ దదామ్యేవ న తే శోచన్తి భూతలే ।

ప్రారబ్ధమపి దుఃఖం స్యాత్ తేషాం నిర్వీర్యమజ్ఞానా ॥ ౧౨౯॥

నాహం స్వాధ్యాయతోవాఽపి బాహ్యభ్యంతరపూజనాత్ ।

తపసా త్యాగతో వాఽపి ప్రసీదామి తథా మునే ॥ ౧౩౦॥

యథా రామాయణకథాపఠనశ్రవణాదిభిః ।

దర్శయిష్యామి తే మూర్తిమేవంరూపాం మనోరమామ్ ॥ ౧౩౧॥

యదా యదా వాఞ్ఞాసి త్వం యత్ర క్వాపి మునీశ్వర ।

మత్ప్రసాదాద్దక్షశాపో న త్వామభ్యభవన్మునే ॥ ౧౩౨॥

అత్ర స్థితం మాసమాత్రం క్షణమాత్రమతః పరమ్ ।

నాత్ర స్థేయమితస్తస్మాత్ గచ్ఛ లోకాన్ యథాసుఖమ్ ॥ ౧౩౩॥

త్వం చ నిత్యఞ్ఞురన్ గాయేః శ్రీరామాయణమాదృతః ।

ప్రకాశయ కథామేతాం లోకానాం సుఖసిద్ధయే ॥ ౧౩౪॥

వాల్మీకే త్వం చ శిష్యాభ్యాం గాయద్భయాం మత్కథాం సదా ।

ఆనన్దమాప్నుహి పరం నాన్యలభ్యం కథఞ్ఞున ॥ ౧౩౫॥

ఆహరిష్యామ్యశ్వమేధం స్వర్ణసీతాసమన్వితః ।

ఆగచ్ఛ సహ శిష్యాభ్యాం మత్పుత్రాభ్యాం మహాధ్వరమ్ ॥ ౧౩౬॥

తదా కర్మాన్తరే కావ్యం త్వత్కృతం మత్కథాశ్రయమ్ ।

శ్రోష్యామి బహుభిస్సార్ధం సభాయాం రాజభిస్సహ ॥ ౧౩౭॥

ఆఽశ్వమేధకథాఘట్టం మునిభిశ్చ భవద్వతైః ।

ఆన్తం తతశ్చ శ్రోష్యామి త్వం యశోభాగ్భవిష్యసి ॥ ౧౩౮॥

పుత్రో చ స్వీకరిష్యామి సర్వలోకస్య సన్నిధౌ ।
ఇదం రహస్యం ప్రోక్తం తే త్వయా ప్రోక్తం చ కావ్యకే ॥ ౧౩౯॥

త్వం నివత్స్యసి మల్లోకే మత్సమో బహుకల్పకమ్ ।
మామేవైష్యసి చాన్తే త్వం సత్యం ప్రతిశ్ఞోమి తే ॥ ౧౪౦॥

దాల్భ్య ఉవాచ-
ఇత్యుక్త్వాఽన్తర్హితో రామస్సీతాద్వైరనుగైస్సహ ।
అద్యాపి గాయతి మునిశ్వరన రామాయణం సదా ॥ ౧౪౧॥

స ఏనమర్థం ప్రావోచనద్వయాసాయామితతేజసే ।
ఉపాదిశతీ స్వపుత్రాయ సోఽపి రాజన్ శుకాయ చ ॥ ౧౪౨॥

స మే కథితవాన్ పూర్వం ప్రసజ్గాద్భక్తసంసది ।
మయా తవోపదిష్టం చ శ్రీరామాయణవైభవమ్ ॥ ౧౪౩॥

త్వం చాదిత్యే సమాయాతే మదుక్తవిధిపూర్వకమ్ ।
పఠన్ రామాయణం భక్త్యా వక్తారం పరికల్ప్య చ ॥ ౧౪౪॥

శ్రోతృశ్చ పరమోదారాన్ తరిష్యసి మహాపదమ్ ।
యుధిష్ఠిర ఉవాచ-

శ్రీమన్మనిగణశ్రేష్ఠ దాల్భ్య సర్వజ్ఞసమ్మత ॥ ౧౪౫॥

ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి విపదం తారితోఽస్మి చ ।
అహం రామాయణం భక్త్యా పఠిష్యామి పునర్వసౌ ॥ ౧౪౬॥

వక్తా భవ మహాభాగ నాన్యోఽస్తి మమ సమ్మతః ।
శ్రీసూత ఉవాచ -

ఇత్యుక్త్వా పాణ్డతనయస్సమ్భరాన్ భాతృభిర్మున్దా ॥ ౧౪౭॥

సమ్పాద్య చ తతో వృత్వా శ్రోతృన్ భక్తాన్ రఘూత్తమే ।
దాలభ్యం వక్తారమాధాయ ద్వారకాం ప్రేష్య చానుజాన్ ॥ ౧౪౮॥

గోవిందం చ సమాసీయ ప్రోక్తవాన్ స్వమనీషితమ్ ।
స చైనమబ్రవీద్రాజన్ తుష్టోఽస్మి తవ కార్యతః ॥ ౧౪౯॥

అస్మిన్నప్యవతారేఽహం మమ పూర్వావతారకే ।
రామాత్మకే యచ్ఛాలితం తద్యోవరణ్యయతే ముదా ॥ ౧౫౦॥

తదా పరవశో రాజన్ భవామి ప్రీతమానసః ।

కిముతాఽద్య మహీపాల శ్రీరామాయణపాఠతః ॥ ౧౫౧॥

చలత్వయం విధిస్సర్వః శ్రోష్యామి చ సహ ద్విజైః ।

శ్రీసూత ఉవాచ -

తతో యుధిష్ఠిరో రాజా సజ్కుల్ప్య విధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౫౨॥

ద్రౌపద్యా సహ ధర్మాత్మా పునర్వసుమహాదినే ।

రామాయణం యథాన్యాయం సమారభ్య పఠన్ స్వయమ్ ॥ ౧౫౩॥

సమాపయచ్చ విధినా కుత్వా కృష్ణం సభేశ్వరమ్ ।

యదా సభాం పూజయితుముత్థితో ధర్మనన్దనః ॥ ౧౫౪॥

న దదర్శ తదా కృష్ణం తత్థాననేఽన్యం దదర్శ హ ।

సవ్యే పాణౌ చ కోదణ్డం దక్షిణే చాపి సాయకమ్ ॥ ౧౫౪॥

సీతాలక్షణసంసేవ్యం పాదాన్తే చ హనూమతా ।

శ్రీరామం పుష్పవర్షేణ కీర్యమాణం నభస్సదామ్ ॥ ౧౫౬॥

సూర్యకోటిసమాభాసం ప్రసన్నవదనామ్బుజమ్ ।

దృష్ట్వా పరవశో భూత్వా హర్షేణ కురునన్దనః ॥ ౧౫౭॥

సహస్రకృత్వః ప్రాణంసీత్ తుష్టావ చ పునః పునః ।

పాద్యాధ్యాచమనీయేన సమ్యగారాధయన్ముదా ॥ ౧౫౮॥

భగవానపి సర్వాత్మా రాజానమిదమబ్రవీత్ ।

శ్రీభగవానువాచ-

తుష్టోఽన్యనేన విధినాం శ్రీరామాయణపాఠతః ॥ ౧౫౯॥

అవాప్స్యస్యఖిలాన్ కామానన్తే సాయుజ్యమేష్యసి ।

శత్రూన్ హనిష్యస్యఖిలాన్ ప్రతిజ్ఞాన్తే నృపోత్తమ । ౧౬౦॥

రాజ్యం ప్రాప్స్యసి భూయోఽపి బ్రాతృభిః పరివారితః ।

ఇత్యుక్వాఽఽసీత్ పునః కృష్ణస్సర్వాలజ్కారశోభితః ॥ ౧౬౧॥

సదస్యా విస్మయామ్భోధౌ మగ్నాః శ్రీరామదర్శనాత్ ।

తుష్టర్దావరకానాథం తన్మాహాతమ్యవశీకృతాః ॥ ౧౬౨॥

రాజాఽపి కర్మ తత్ సమ్యక్సమాప్య విధిపూర్వకమ్ ।

అన్వైశ్చ షడ్రసోపేతైః సూర్యపాత్రవినిర్మితైః ॥ ౧౬౩॥

బ్రాహ్మణాన్ భోజయాభాస సహస్రాధికసంఖ్యయా ।

వక్తారం పూజయామాస కృష్ణదత్తైథర్నాదిభిః ॥ ౧౬౪ ॥

తతో వ్యతీతే వనవాసదుఃఖే జిత్వా రిపూన్ భీష్మముఖాన్ మహాత్మా ।
సహోదరైస్సేవితపాదపద్మో మహీం ప్రపేదే మహతీం ముదం చ ॥ ౧౬౫ ॥

శ్రీసూత ఉవాచ -

యో రామాయణమాహాత్య మిదముక్తం మునీశ్వరాః ।
పఠేద్వా శృణుయాద్వాపి స రామే భక్తిమాన్ భవేత్ । (౧౬౬ ॥)
శ్రీరామస్య ప్రసాదేన సర్వాన్ కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౧౬౬ ॥

- ఇతి శ్రీస్కన్ధోపపురాణే పురాణవైభవఖణ్డే బ్రహ్మనారదసంవాదే
రామాయణమాహాత్యే కామ్యపాఠనిరూపణనామ పంచవింశోఽధ్యాయః ॥ ౨౫

॥ ఇతి తృతీయోఽధ్యాయః ॥

॥ ఇతి శ్రీరామాయణమాహాత్యం సంపూర్ణమ్ ॥

- స్కన్ధపురాణ । పురాణవైభవఖణ్డ । అధ్యాయ ౨౩-౨౫ ॥

- skandapurANa . purANavaibhavakhaNDa . adhyAya 23-25..

Proofread by Mrityunjay Rajkumar Pandey

——
Shri Skandopapuranoṅktaṁ Shriramayanaṁahatṁyam

pdf was typeset on November 5, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

